

Biedrība „Latvijas Aitu audzētāju asociācija”

Reģ. Nr. 40008041914

Adrese: ”Klimpas”, Jeru pagasts Rūjienas novads, LV – 4234

Pārskats par Tekselas šķirnes audzēšanas programmas īstenošanas rezultātiem 2019. gadā

Programmas mērķis – pavairot un audzēt Tekselas tīršķirnes aitas un teķus, veidot pēc ārējām pazīmēm un produktivitātes, vientipiskus tīršķirnes aitu ganāmpulkus, nodrošinot augstvērtīgus tīršķirnes vaisliniekus, gaļas jēru ieguvei.

Uzdevumi:

1. izkopt aitu māšu produktivitāti, kas raksturīga Tekselas šķirnes aitām Latvijā, sasniedzot auglību līdz 160% un jēru dzīvmasas pieaugumu diennaktī zīdīšanas periodā līdz 260 g;
2. uzkrāt jēru muskuļaudu un taukaidu slāņa dziļuma mērījumus, nodrošinot objektīvu minēto pazīmju vērtējumu (ar ultrasonogrāfu pret 13. ribu). No 2024. pārraudzības gada iekļaut mērījumu rezultātus jēru un vaislas teķu snieguma pārbaudē.
3. vērtēt vaislai audzējamo aitu un teķu vilnsegu, eksterjeru un muskuļojumu, nodrošinot kvalitatīvu aitu un teķu iekļaušanu vaislas aitu ganāmpulkā;
4. audzējamās aitas un teķus izmantot vaislai, sasniedzot attiecīgi 50 kg un 65 kg dzīvmasu;
5. nodrošināt vaislas teķu pārbaudi pēc pēcnācēju kvalitātes Stacijā un šķirnes aitu audzētāju saimniecībās.
6. aitu māšu aplecinašanās izmantot augstvērtīgus, sertificētus vaislas teķus, ar Skrepi rezistentu genotipu (R1).

Tekselas tīršķirnes aitas Latvijā audzē saimniecība „SIA Mikaitas”. Ganāmpulkā, atbilstoši audzēšanas programmas prasībām, tiek veikta datu uzskaitē un aitu snieguma pārbaude (1. tab.). Kā liecina apkopotie rezultāti (2. tab.), tad aitu māšu auglība bija 165%, kas par 5% pārsniedz programmas uzdevumos izvirzīto mērķi.

Jēru dzīvmasas pieaugums diennaktī zīdīšanas periodā bija vidēji 248.0 g un jēru dzīvmasa 70 dienu vecumā, vidēji 21.7 kg. Iegūtie rezultāti atpalielā no izvirzītajiem. Jēru saglabāšana 95%, ir ļoti labs rezultāts. Jēru metiena vidējā dzīvmasa 34.1 kg, kas salīdzinot ar saimniecībā audzēto Oksforddaunas šķirni (26.7 kg) ir par 7.4 kg vairāk.

1. tabula

Audzēšanas programmā izvirzītie mērķi un sasniegtie rezultāti

Programmā izvirzītie mērķi	Rezultāti	Salīdzinājums ar izvirzīto mērķi
Aitu aitu māšu auglība 160%	165%	atbilst
Jēru saglabāšana	95%	atbilst
Izaudzēt kvalitatīvus jērus pie mātēm	21.7 kg	jāuzlabo vērtējums
Audzējamo aitu novērtējums, punkti	22.3	vērtējums teicams
Audzējamie teķu novērtējums, punkti	22.5	vērtējums teicams
Vaislas teķu vērtējums pēc aitu māšu apaugļošanas spējas	82.6	vērtējums ļoti labs
Pēcnācēju ieguve no vienas atnesušās aitu mātes	1.70	vērtējums izcils
Turpināt uzlabot audzējamo aitu un teķu eksterjeru		atbilst prasībām (3. tab.).

Vaislas teķu izmantošanas rezultāti ir vērtējami kā labi, vidējais aitu māšu apaugļošanas % ir 82.6% (atbilstoši ciltsdarba programmai, vidēji 8 punkti – vērtējums ļoti labi) un iegūto jēru skaits no vienas atnesušās aitu mātes – 1.70 (10 punkti – izcili), kopvērtējums 18 punkti, kas atbilsts El klases vērtējumam. Lecināšanai izmantoti 3 vaislas teķi.

2. tabula

Tekselas šķirnes aitu un teķu produktivitātes rādītāji.

Aitu grupa	Vērtētās pazīmes	Iegūtie rezultāti 2018/2019
Aitu mātes (40 gab.)	auglība %	165
	jēru saglabāšana%	95
	jēru metiena vidējā dzīvmasa 70 dienu vecumā, kg	34.1
Vaislas teķi (3 gab.)	jēru skaits no vienas atnesušās aitu mātes	1.7
	atnesušās aitu mātes no lecinātām, %	75
Audzējamās aitas	EL klase, %	100
	1 klase, %	-
Audzējamie teķi	El klase, %	100
Jēri	dzīvmasa piedzimstot, kg	4.3
	koriģētā dzīvmasa 70 dienu vecumā, kg	21.7
	dzīvmasas pieaugums diennaktī līdz vērtēšanai, g	248

Audzējamo aitu un teķu vērtējums apkopots 3. tabulā. Pārskata periodā (2018/2019 pārraudzības gadā), atbilstoši audzēšanas programmas prasībām novērtētas 11 tīršķirnes jaunaitas un 2 audzējamie teķi. Visi ieguvuši El klases novērtējumu.

3. tabula

Tekselas šķirnes audzējamo aitu un teķu vērtējums

Vērtētās pazīmes	Vērtējums, punkti
	2018/2019 pārraudzības gadā

	audzējamās aitas (11)	audzējamie teķi (2)
Vilnas kvalitāte, punkti	8.0	7.5
Muskuļojums, punkti	7.0	8.0
Eksterjers, punkti	7.3	7.0
EL klase, %	100	100
1 klase, %	-	-
Vidējā dzīvmasa vērtējot, kg	53.1	95.0

Audzējamo teķu vilnas kvalitātes un eksterjera vērtējums mazāks, salīdzinot ar audzējamo aitu vērtējumu, bet muskuļojuma vērtējums vidēji 8 punkti, kas ir par 1 punktu augstāks.

Atskaites periodā kontrolnobarošanas stacijā pēc pēcnācēju nobarošanas spējām pārbaudīts viens Tekselas šķirnes vaislinieks.

4. tabula

Vaislas teķa pārbaudes rezultāti pēc pēcnācēju kontrolnobarošanas rezultātiem

Teķa identitātes Nr.	Dzīvmasa uzsākot nobarošanu	Vecums nobarošanas beigās, dienas	Dzīvmasa nobarošanas beigās, kg	Nobarošanas ilgums, dienas	Vidējais dzīvmasas pieaugums diennaktī nobarošanas laikā, kg
EE000004617242	25.4	126	47.7	56	351.0

Iegūtais jēru dzīvmasas pieaugums diennaktī nobarošanas laikā nav lielāks kā Latvijas tumšgalves šķirnes teķiem. Iegūtie liemeņa kvalitātes rezultāti apstiprina, ka tie ir kvalitatīvi. Vidējais kautiznākums 51.2%, liemeņa muskuļojuma vērtējums E un U klase, bet taukaidu noslāņojums vidēji 2 punkti.

Lai pārliecinātos par datu ticamību jāveic atkārtota teķa EE000004617242 pēcnācēju kontrolnobarošana.

2019. gadā DNS profili noteikti 22 dzīvniekiem.

Skrepi genotipi - 14 dzīvniekiem visiem R1.

Muskuļaudu un taukaidu slāņa dziļuma mērījumi veikti 12 jēriem.

Atskaites periodā izsniegti 2 zootehniskie sertifikāti teķiem.

Ciltsgrāmatā no 01.01.2019. līdz 01.01.2020.g ierakstītas **11 aitas** t.sk.A1-2 A2-9 un 4 teķi A-1, A1-3 .